

آبونه

سنه لك
تورکيا ۴۰ غروش ۲۵ غروش
ممالك اجنبیه ۱۰ فرائق ۶ فرائق
نسخه سی : ۵۰ پارمیه .

دوردنچی سنه

اجتهاد

مؤسسی :

عبدالله جودت

آدره س :

جفال اوغلنده اجتهاد

IDJTihad

Constantinople

حریت فکریه خادم، پنجشنبه کونلری نشر ایدیلیر اقتصادی، اجتماعی، ادبی مجموعه

قسطمونی ده قرون وسطی

قسطمونی مختارمک بیرنجی مکتوبندن :

شوگونلارده قسطمونی محیط جهالت و تعصبی قودورتان بیرجانه بی نظردقتکزه قویماق و عینی زمانده بوراده بوتون جدیتله چاریشان کنجلك و عرفان اردوسنه (اجتهاد) ک معاوتی دیله مک ایستایورم . هر خطوه اتحاره دوغرو قوشمق و سلاحتی دهنه مک ایچین شقاغی اوزرینه دایااراق هر دقیقه تنیکی چکمکه اوغراشان زوالی ملت و اونک ، بی بیاض کفنلر ایچنده پیشداری قره قوت شو دقیقه قسطمونی نک قره بیرجهالتدن باشقا هیچ بیرشی قوقایان هواسنده غریب روزکارلر حصوله کتیردیلر .

بوندن اون ایکی سنه اول دینسزک بهانه سیله سلطانی مکتبی لغو ایچین ولایت لایحه ویردن بومعارف و حقیقت دشمنلری ، بوکوته ده علوم طبعیه معلمی راغب ، فرانسزجه معلمی جلال ، سرمبصر و دوره ثانیه ریاضیه معلمی وکیل آدم حلمی بککک طلبیه سکویا دینسزک تلقین ایتمکده اولدقلری بهانه ایدهرک جوشدی و قودوردجه قودوردی والی غالب بک ، معارف مدیری رؤف بک ، - همده آجینه جاق درجه ده - کهوشک چقیدیلر . قره قوتی تشجیع

ایتدیلر . مکتبه ، تکامل طبیعی دن ، (داروین) نظریه تندن بحث ایتدیگری بهانه سیله ایشدن ال چکدیریلرلی و اوراقک عدلیه یه تودیبی درمیان ایدیلدی . بو اقسام فرانسزجه معلمی جلال بک حقننده توقیف مذکره سی ویریلدی . شیمدی حبسده در . مسئله ده اک بویوک رول ایفا ایدن صاریقلی تورکجه معلمی حاجی ضیا ، جغرافیا معلمی عارف ، و بونلرک باشلیجه آلت اجراییه سی نابلسلی زهدی افندی نامنده کی عربجه معلمی بی بی دوزصاریقلی ایکی مبصر ، ایکی خدمه ... ایشه بوراده کی حقیقت وجهل غوغاسی قهرمانلری بونلره خارجدن انضمام ایدن بر سوری اجلاف

والیز او بویوک غالب بک پک آجینه حق برصورتده اجلافه اویدی ، معارف مدیری ذاتاً شاشقین ...

شیمدی مسئله نک دهانجی : عربی معلمک آرقه سنه برسورو خلق طویلانهرق کتابچیلری باصامی در . انسان بومنظرلر قارشیسندنه قوزی کبی حلیم اولان اولسای امورک نه عقله خدمت ایتمک ایسته دیکاری بر دورلو کسیدیره میور . مکتبه و ولایتجه تعیین ایدیلن تحقیقات رسمیه نک نتیجه سی کنج معلمک برأتی تمامله میدان قویمش ایکن ایش بردها عدلیه یه تودیع ایدیلش . معارف نظارتنه تلغراف چکیلدی و منور بر مفتشک اعزامی

ایسته نیلیدی، بو آرزونک قبول اولنه جنی ماملردر. چونکه نظارت هر حالده بر سلطانی ادامه ایده جکدر. و بوقعه ده جدی داورانمازسه نظارت استانبولدن فک ارتباط ایله قسطمونی محله قهوه لرینه انتقال ایتش اوله جق که؛ اصل مسئله نك دهشتی بوندن صوکره باشلايه جق دیمکدر.

قسطمونی مخبرك مزك ایکنجی کتوبندن:

کچن مکتوبمه بوراده کچن ویک مهم بر صفحه به کیرن صاریقلی - فسی غوغاسی حقنده اوزون اوزادی به معلومات ویره رک نظر دقتکیزی جلب ایتشدم. فقط نه چاره که؛ حادثه مذکوره تمامیه کنجلر علیه دوندی، شو دقیقه مظلون اوله رق کوستریلن اوچ معلمدن یالکیز بری محبسه دکلدرد. حادثه نك اساسی حقنده کچن مکتوبم اوزون معلوماتی احتوا ایدیور، بو مکتوبمه اولردن تکرار بحث ایتیه جکم، یالکیز بوراده کنجلاک قوتی ایسته دکبری کبی ازمکده دوام ایدن و بونک ایچونده والی، معارف مدیری، تکمیل عدلیه هیئت کبی شعبات ارادنی آئنده طوتان قره قوت پک آمانسزجه حرکت ایدیور. معارف مدیریتی، بش اون مدرس امضاسیله کلن کاغذلری مکتب اداره سینه (اجرای ایجابی) قیدیه حواله ایتمکدن باشقه بر شی یایمیاور. کنج معلملرک علیه ده هیچ بر دلیل قانونی بولونمادینی حالده اون بش کون دوام ایدن و بو کیدیشله سنه لرحه سورمسی تماماً قطعی اولان توقیف کیفیت عدلیه نك ده نه قادر اجرای عدالت ایتمکده اولدوغنی واضحاً کوستریر، نور ایله ظلمتک حرنی دوام ایدیور. حادثه نك ظهورینی متعاقب تلغرافلرله، نظارتلره مراجعت ایتدیلر، نظارتلردن جوابلر کلدی، ایسته یلن بر مقتشک یوله حقیقما سی ایشک عدلیه به نقل ایدلمه سی امر ایدیلور. سه ده ایش ایشدن کچمش بولنیوردی، عدلیه کچ معلملری حبس ایتشدی، نظارت تلغرافله والی به تأسف ایتدی، عدلیه نظارتی ایسه أوراقک سریماً نظارت کونده ریله سنی امر ایتدی.

بورا عدلیه سی أوراقی هان پوستیه ویرمشدی، بش کون مرورنده تخلیه استدعاسنه منفی بر جواب ویرمه. ملری ایچون عدلیه به موقوفلر راستدا ویردیلر. أوراقی اولرک تخلیه استدعاسنی ویردکلرندن صوکره کونده ویردیلر، چونکه ایکی کون صوکره بز تخلیه استدعاسنی ویرنجه أوراق آئزده دکلدردیمه ییکز دیدیلر. عدلیه بوندن شاشیردی وهان تلغرافله أوراقی اینه بولیدن کری به چویرتدی، أوراق کلدی. تخلیه استدعاسی ویردیلر. کولونج اولدوغی قدر مؤسف برلسانله رد ایدیلدی، عدلیه نك استدعا به یازدینی درکنار شودر:

موقوف بولنان مکتب سلطانی فرانسزجه معلمی جلال و سرمبصر آدم افندیلر طرفندن معطی ۲۶ شباط ۱۳۲۸ تاریخی استدعالرینه ویریلن قرارک صورتیدر.

فضاحت لسانیه! ماده سندن دولانی موقوف بولنان مکتب سلطانی فرانسزجه معلمی جلال بک و سرمبصر آدم حلمی افندیلر طرفندن معطی اشبو تخلیه استدعاسیله مرکز مدعی عمومیلکی مأموریت علیه سنک عدم تخلیه حقنده کی مطالعه سی نظر تدقیق و مطالعه دن کچیریلدی، مومی الیهامیه اسناد اولدنان جرمتک اهمیت و ماهیتنه نظرآ مومی الیهامانک بالکفاله تخلیه لری جائز اوله میه جفتدن دوام تحقیقاته قرار ویرلدی دیومحرر اولان ۲۶ شباط ۱۳۲۸ تاریخلو قرارک صورت مصدقه سیدر.

بدايت محكمه سی
مستطقلکی

ایشته سزده بوراده کی شیمه عدلیه بی کوسترر بر مثال! فقط ایش بوندن عبارت قالسهیدی، شهسز بر آژمنطق اولوردی، بورا عدلیه سنک تعقیب ایتدیکي شامته منضم ایکی مثال ده اوارکه؛ شهسز او قورکن قیزاجقسکز، غایبندی خواجه نامنده برجاهل جامعه ده کنج معلملری قصدایده رک، ای اهالی! ایچکزده بودینسز لری اولدوره جک فدا یلر!! یوقیندر، بونلر درت کشیدر! نداسنی عیوقه چیقاریرکن بو؛ عادل عدلیه ایچون هیچ بر جزای مستلزم

الناس قتل نفوسه تشويق و تحريك ايدە بىلدىكى و جزاسز قالا بىلدىكى بىر مەملىكتەدە حكومت - يوق دىمك در. حكومتك اولمادىنى يردە امنيت مال و جان اولاماز . امنيت مال و جان اولمايان يرلر كنه اولدىغى سويلەمە يە حاجت يوقدر. حكومتك منفعت و سلامتى نامنە تنى ايدەرز، كە قرون وسطائى لككن بير آن اول چىقلماق يولنە كىرىلسين . يكر منجى عصر سینه سنده قرون وسطائى ياشاتماز . بز متعرضلرەدە تعرض ديدەلرەدە عىنى درجە شفقته آجىرز .

(اجتہاد) ك فرشتە الهامى :

مظلومه حرمت ايت ، ظالمه آجى ،

ير بولسون كوكلكدە هم يوقسول، هم باي ؛

كوندوزە ، كىچمە درمانلر كوتور

بيرالكده كوش ، بيرالكده آى .

دير . غايىندى خواجە منور كىنجلىرى اتلاف ايمە خلقى تحريك ايدىيور . منور كىنجلىر (غايىندى خواجە) نك تنوير اولونماستى مراد ايدىيور . ايشته قديم ايله جديديك، جهل ايله علمك ، ظلمت ايله نورك فرقلىرى !

اكر غايىندى خواجەدە بر آز نور اولسەيدى تكامل و (داروين) نظريەلرينك (قرآن) عظيم الشاندهدە ،

اجالاً ورمز بآيك اعلا موجود اولدىغى كوردوردى . غايىندى خواجە بر آز مظهر نورونار اولسەيدى جامعلرەدە خلقى ، اذ كيا قتل ايمە يە دكل چاتالجه ، بولاي خط حربنە دعوت ايدردى بولغار فدايىلرى ، مرحوم سلايكمزده يونان قرالى متوفى يوركىي رولور قورشونلر يە دليك دشيك ايدركن ، متفقينك غالب اردولرى ملك و عرض اسلامى چيكنركن قرانى يرلرە چارباركن، منارلرە خاچ آصاركن حقيقى بير اسلامك اذ كيا اولدورمك دن باشقا بير وظيفەسى اولدىغى بيليردى . قسطنونى ! اكر سنده بير سلايك بير قوصوه اولماق مسلمانلر ك قتل اولدىغى مسلمان عرضلرينك شهوت و احتراض او يونجاغى يايلىدىغى كورمك ايستەمە يورسەك شدتله اويان و اويانلرى وسنى اويانديرماق ايستەينلرى اولدورمك ايستەمە .

اولمايور ، سكوتله مقابله كور ييور ، و اوخواجە بوكون قوللرينى صاللايه صاللايه سوقاقلردە دولاشيور . عربى معلمى زهدى نامندە بر نابلس لى بر جمعه كوفى خلقى باشنە طوبلايه رق نطقلر ايراد ايدىيور و بر مجلد دكاننى باصه رق : اى اهالى ! ايشته مكتب سلطانيده اوقونان دينسز كنانى بودر ، ديور . ضابطه يتيشيور، كنانى — كە : مكتب طلبه سندن بر روم افدينك برياييچيدن آلدىنى تاريخ تكامل ك ايكنجى جلدى — آلرندن آليور ، زورنالى ياپيور ، عدليه بوكا قارشى ده بر صرمر سكوتيله مقابله ايدىيور . قره قوت هر كىچە اجتماعلر يابه رق مقررات اتخاذا ايدىيور و همان اوچ بش كيشى ايله ولايته ، عدليه يە مراجعت ايدىيور ، درحال مسئوللرى اسعاف ايدىيور .

قسطنونى محارمك ايكي اوزون مكتوبندن چيقار . ديلغمز ششو بير قاچ سطر ، فراست صاحبي اولانلر ايچين مملكيتك وملتك و بالخاصه حكومتك حالى كافى درجهده وضوح ايله كوستيرير . بزم اعتقاد من شومر كزدهدر ، كە حريتسز بير ملت ياشاما ز حريت فكريه و وجدانيه نك بولونا . مادىنى بير يردە ديكر هيچ بير نوع حريت بولوناما ز .

عدليه يا خود عدالت و ورسون ؛ اونك ، ظلم يا خود اعتساف عدايتديكى هر فعله و وورماسى حق در . حقسز دنخى اولسە حق در . فقط بير جراك بير چيىانى آچاركن بولوندىغى حالت روحيه ايله وورماق شرطيله ، ضربه سى غضبسز احتراضسز ، وشيمه عدل ايله زنده متشيد بير ضربه اولماق شرطيله .

تكامل قانونلرندن بحث ايتمك ، (داروين) نظرياتى آكلاماق ، بير يردە ، كە فصاحت لسانيه عد اولونور . اوراسى قرون وسطادن هنوز چيقما مشدر . قرون وسطانك ايسه يكر منجى عصرده حق موجودى يوقدر . بونى صاريقلى ، صاريقسز هر نوع قفالر يماز ايلك ايستەمە ين هر قفا آكلاماق لازمدر .

بير غايىندى خواجە نك جوامع شريفهده خلقى على ملاء

یکی بر بجز کسزک، هر کون یکی بر مغلوبیت اداره قارشینده بولندق . ولایتده دقیقهده بر حکومت منہزم اولمقدهدر . شو اوچ درت سنہ ایچنده ولایتلر مزده ماهیتی اعتبار یله یک مهم اختلالات سرزده ظهور اولدی . یمن ، آرنآودلق ، ولایات شرقیه ، حوران ، الی آخره ، متعدد دفعه لر مرکزہ قارشى اعلاى لوای عصیان ایتدی . هر طرفده مأمورلردن شکایت ایدلدى .

مع التأسف بو آنارشینک اسباب مولدهسنی ، پسیقولوژی اعتبار یله سواقتی دوشون اولمى . هله رأس کارده بر بری تعقیب ایدن قابینه لار اصلا بویله بر تدقیقاتده بولونمەنک لزومنی آکلایه مدیلر .

اهالی ، مأمورلردن کمال شدتله شکایت ایدیور . مأمورلرده اهلینک آزمه سندن ، غلیانندن ، قوماندادوشکوه نلکسندن یک اساسلی بر صورتده شکایت ایتکدهدرلر .

اهالیدهده ، مأموریندهده بز بعض مرتبه حق کوریورز . یالکز بوايشده بر حقسر وارسه اوده « اداره مرکزیه » در .

تأسف اولنورکه اتحاد وترقی جمعیتی استبداده نهایت ویردیکی زمان شکل حکومتک تبدیلی شکل اداره نلک تبدیلی استلزام ایتدیکی قاعده حقوقیه سنی آکلایه مدی . فرانسهده بر چوق دفعه لر طرز حکومت دکشمش ایدی . فقط اصلا اداره دکشمه دی . عینی مأمورین موقعلری محافظه ایتدیلر . شکل حکومت بشقه ، اداره بشقه در . کذلک ، ینه جدا تأسف اولنورکه ، سعید پاشا قابینه سنک استعفا سندن و بناء علیه اتحاد وترقینک سقوط موقتندن صکره ، غازی احمد مختار و کامل باشالر حکومتلری آز چوق تقرر ایتمش اولان اداره نی بتون بتون اخلا ل ایتدیلر .

تملک ستمزک غریب بر تجلیسی وار : اوتەدن بری مأمورین ، رأس اقتدارده بولنان کیمسه ویا هیئتلرک آجنته سی تالق اولنور . اداره ، حکومت مسئله لری ایسه بو مسئله اساسیه نلک قارشینده اهمیتلری بستان غائب ایدیورلر ! بریره بر مأمور کوندرلدیکی زمان اورانک اداره سندن ،

غایندی خواجه نلک و شرکا و پیرویانک اسملری (اجتهاد) ک سخن صحافتده مؤبدآ سطر بند قالماسین . اوراسی اویله بردار تجزیه وعقاب در ، که اورادن چیقابیلمک آنجاق اورایه بیر دفعه داها ، فقط باشقا حس و قلمله بیرداها ، کیرمکه میسر اولور ! ناسک جهالتندن ، کورلکندن ، تعصبندن ، حکومت ایچین بیر فائده استنباط ایتک ممکن در ظن اولونیورسه تاریخ اوکنده وباخصوص (تاریخ عثمانی) اوکنده نه بویوک ونه قادار اکراه انکیز بیر غفلت وجهالت کوسته ریش اولیور !

مدرسه نشینلر چورومک دن و چورومتک دن قورتاریلسین .

ملکتنده حیات اقتصادی واجتماعی تمللری آتیلین . حریت فکریه ، حریت وجدانیه ، حریت سیاسیة حاصلی حریت مدنیہ تأسسنه ممانعت اولونماسین . ایشته بزم سهپای نجاتر ، ایشته عالم اسلامک سهپای نجاتی . بو بزم تزلزل ایتک بیلیمه یین قناعتمز ، اجتهاد مزدر اغفال وغفلت اللارینک هر صوندینی ر حقیق موفقیتی رد ایده درز .

« بزم صمدانی عطشمز ایچین باشقا کوثرلر لازمدر »

۱۱ مارت ۱۳۲۹

عبدالله هودت

حواج قانونیہ مر

مأمورین قانونی

مشروطیت چوقدن اعلان اولندی ۱۰ تموز تاریخندن بری اداری موفقیت سزلکله بر بری ولی ایتدی . هر کون